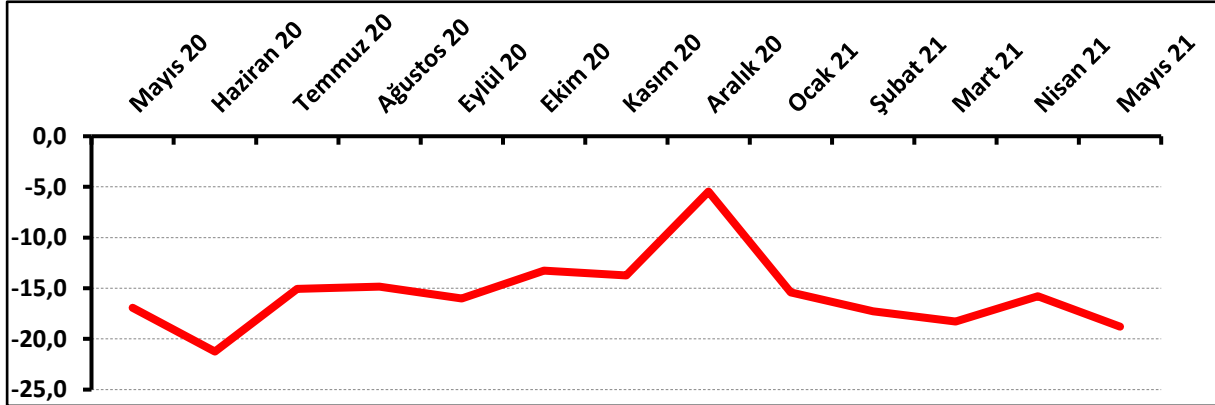

PERAKENDE GÜVENİ, GEÇEN AYA VE GEÇEN YILA KIYASLA AZALDI

29 Nisan – 17 Mayıs tarihlerinde gerçekleştirilen tam kapanma tedbirlerinin ve döviz kurundaki hareketliliğin etkisiyle TEPE, Mayıs 2021’de bir önceki aya göre 3,0 puan, bir önceki yılın aynı dönemine göre ise 1,9 puan azalışla -18,8 puan değerini aldı. TEPE’nin geçen aya ve geçen yıla kıyasla azalışında geçtiğimiz 3 ayda işlerin durumu ve gelecek 3 ayda satış beklentisi göstergelerindeki kötüleşme ve mevcut stok düzeyindeki artış olumsuz katkı yaptı. “Yiyecek, içecek ve tütün ürünleri” sektörü Mayıs ayında perakende güveni artan tek sektör oldu. Bölgeler bazında incelendiğinde ise Mayıs ayı perakende güveninde en fazla artış Kuzeydoğu Anadolu Bölgesi’nde görüldü. Perakende güveninde Türkiye, geçen yıla göre AB-27 ve Euro Bölgesi’nden daha kötü performans sergilerken, AB ülkeleri genelinde yaşanan yüksek yıllık artışta aşı kampanyalarının daha hızlı ilerlemesinin etkili olduğu düşünülmektedir.

Perakende güveni geçen aya ve geçen yıla kıyasla azaldı

TEPE değeri, Mayıs 2021’de -18,8 puan değerini alarak geçen yılın aynı dönemine göre 1,9 puan, geçen aya göre 3,0 puan azaldı. TEPE değerinin azalışında, geçtiğimiz 3 ayda işlerin durumu ve önümüzdeki 3 ayda satış beklentileri göstergelerindeki kötüleşme ve mevcut stok düzeyindeki yükseliş etkili oldu.

Şekil-1. TEPE (Mayıs 2020 – Mayıs 2021)¹**Tablo-1.** TEPE, Aylık Seri

	Ocak	Şubat	Mart	Nisan	Mayıs	Haziran	Temmuz	Ağustos	Eylül	Ekim	Kasım	Aralık
2019	-20,4	-23,7	-12,2	-17,3	-15,8	-12,3	-18,4	-20,1	-15,2	-16,5	-13,5	-14,7
2020	-12,3	-16,5	-18,7	-29,3	-16,9	-21,2	-15,1	-14,8	-16,0	-13,3	-13,7	-5,5
2021	-15,4	-17,3	-18,3	-15,8	-18,8							

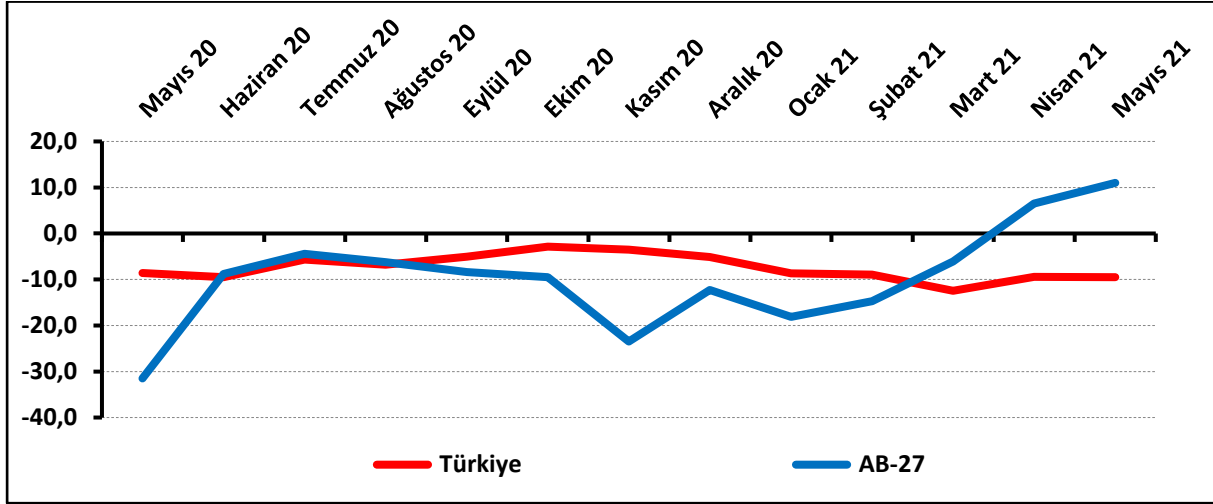
¹ Bültendeki tablo ve grafikler -aksi belirtilmediği sürece- mevsimsellikten arındırılmış serilere göre hazırlanmıştır.

Perakendecilerin satış beklentisi azaldı

Önümüzdeki 3 aya ilişkin satış beklentilerinin denge değeri Mayıs 2021’de -9,5 puan oldu. Buna göre önümüzdeki 3 aya ilişkin satış beklentileri, bir önceki aya göre 0,1 puan, bir önceki yılın aynı ayına göre 0,9 puan azaldı.

Mayıs 2021’de TEPE anketi katılımcılarının yüzde 32,2’si önümüzdeki 3 ayda işlerinde iyileşme beklerken, yüzde 34,6’sı işlerinde kötüleşme beklediğini belirtti. İşlerinde bir değişiklik beklemeyenlerin oranı ise yüzde 33,1 oldu.

Şekil-2. Önümüzdeki 3 aya ilişkin satış beklentisi (Mayıs 2020 – Mayıs 2021)

Tablo-2. Önümüzdeki 3 aya ilişkin satış beklentisi

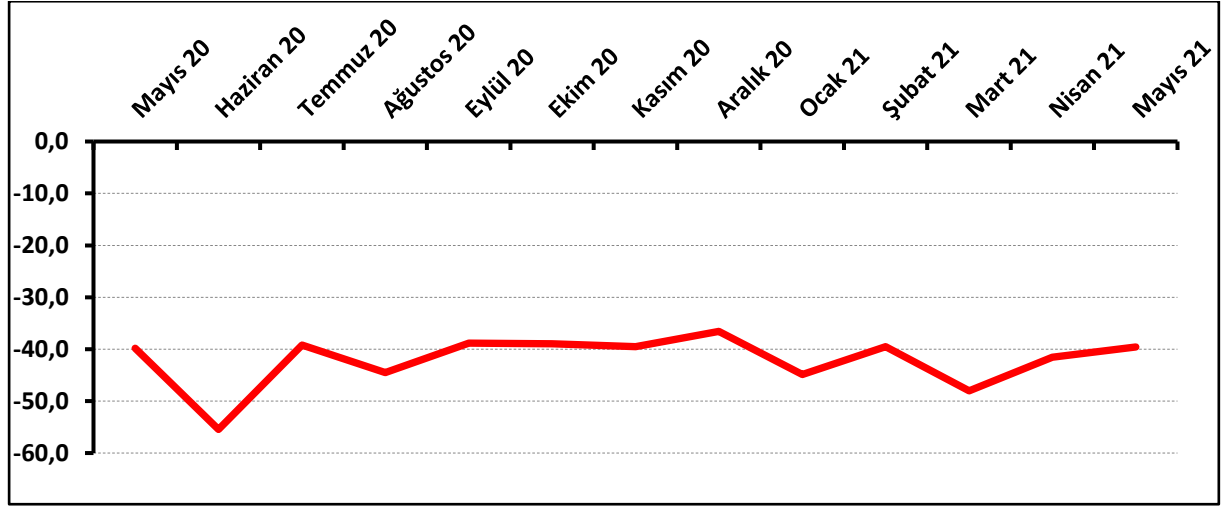
	Ocak	Şubat	Mart	Nisan	Mayıs	Haziran	Temmuz	Ağustos	Eylül	Ekim	Kasım	Aralık
2019	-18,5	-31,7	-4,4	-10,0	-5,3	-12,8	-20,6	-20,7	-8,6	-8,6	-3,7	-7,4
2020	-2,2	-13,0	-14,2	-37,8	-8,6	-9,5	-5,7	-6,8	-5,1	-2,9	-3,5	-5,1
2021	-8,7	-8,9	-12,5	-9,4	-9,5							

İşlerin durumuna ilişkin değerlendirmeler geçen aya ve geçen yıla kıyasla iyileşti

İşlerin geçen yılın aynı dönemine göre durumuna yönelik değerlendirmeler, Mayıs 2021'de -39,5 puan değerini alarak Nisan 2021'e göre 2,1 puan, Mayıs 2020'ye göre ise 0,3 puan arttı.

Mayıs 2021'de TEPE anketi katılımcılarının yüzde 18,6'sı geçen yılın aynı dönemine göre işlerinde artış olduğunu belirtirken, işlerinde düşüş olduğunu belirtenlerin oranı yüzde 58,1 olarak belirlendi. Geçen yıla göre işlerinde bir değişiklik olmadığını belirtenlerin oranı ise yüzde 23,2 oldu.

Şekil-3. İşlerin geçen yılın aynı dönemine göre durumu (Mayıs 2020 – Mayıs 2021)

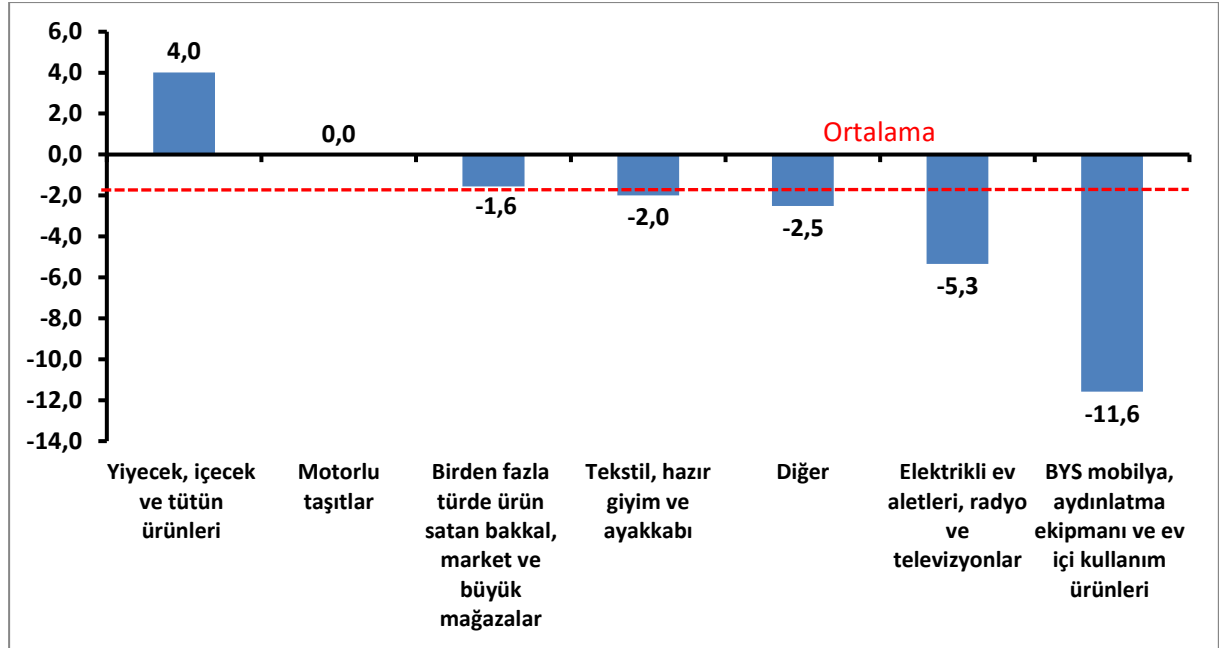
Tablo-3. İşlerin geçen yılın aynı dönemine göre durumu

	Ocak	Şubat	Mart	Nisan	Mayıs	Haziran	Temmuz	Ağustos	Eylül	Ekim	Kasım	Aralık
2019	-54,1	-51,4	-35,3	-36,3	-38,4	-36,4	-45,4	-48,6	-32,9	-49,3	-41,5	-41,9
2020	-40,9	-37,7	-44,4	-63,5	-39,8	-55,5	-39,2	-44,5	-38,8	-38,9	-39,5	-36,6
2021	-44,9	-39,5	-48,0	-41,6	-39,5							

Perakende güveni “yiyecek, içecek ve tütün ürünleri” sektöründe arttı

Perakende güvenine alt sektörler itibarıyla bakıldığında, Mayıs 2021’de, geçen yılın aynı dönemine göre “yiyecek, içecek ve tütün ürünleri” sektöründe artış gerçekleşirken, “motorlu taşıtlar” sektörü aynı kaldı. Diğer taraftan, “birden fazla türde ürün satan bakkal, market ve büyük mağazalar”, “tekstil, hazır giyim ve ayakkabı”, “diğer (akaryakıt istasyonu, eczane, parfümeri, nalbur, züccaciye, kırtasiye, vb.)”, “elektrikli ev aletleri, radyo ve televizyonlar” ve “mobilya, aydınlatma ekipmanı ve ev içi kullanım ürünleri” sektörlerinde azalış oldu.

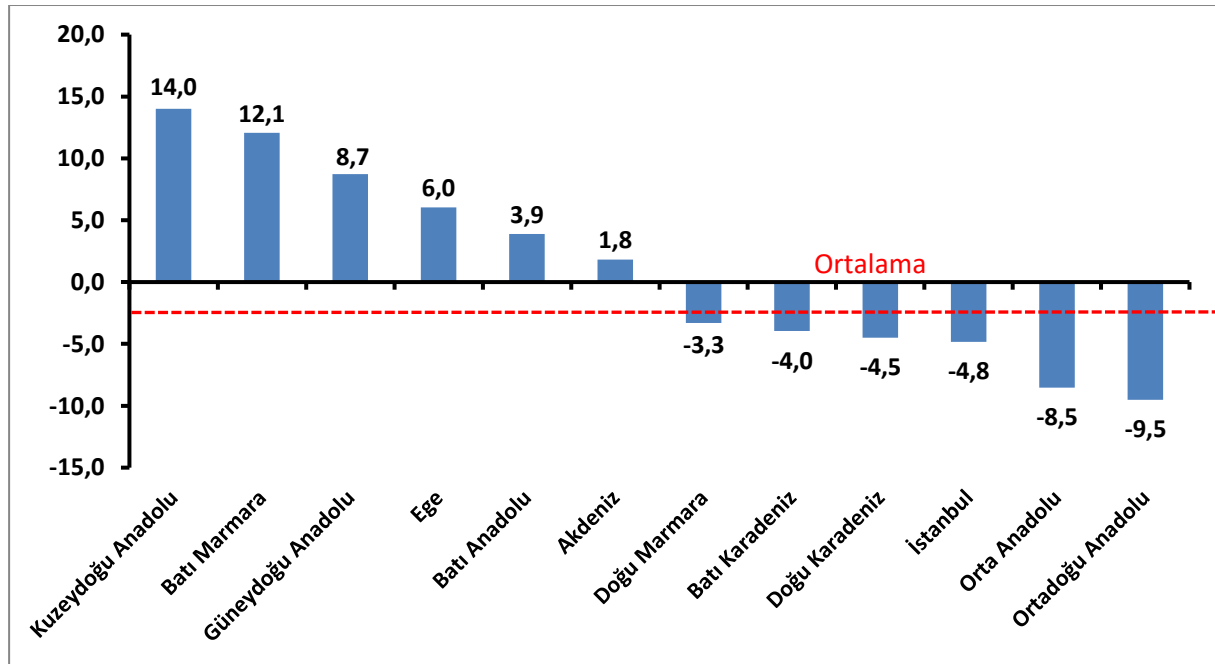
Şekil-4. Alt sektör bazında TEPE’nin Mayıs 2021’de geçen yılın aynı dönemine göre değişimi (puan)

Perakende güveni en çok Kuzeydoğu Anadolu Bölgesi'nde arttı

Perakende güvenine bölgeler itibarıyla bakıldığında, Mayıs 2021'de, geçen yılın aynı dönemine göre Kuzeydoğu Anadolu, Batı Marmara, Güneydoğu Anadolu, Ege, Batı Anadolu ve Akdeniz bölgelerinde arttı; Karadeniz, Doğu Marmara, Orta Anadolu, Ortadoğu Anadolu bölgeleri ve İstanbul'da ise azaldı. En fazla azalış -9,5 puan ile Ortadoğu Anadolu Bölgesi'nde yaşandı.

Şekil-5. Bölgeler bazında TEPE'nin Mayıs 2021'de geçen yılın aynı dönemine göre değişimi (puan)

Perakendede işlerin durumu geçen aya ve geçen yıla kıyasla kötüleşti

TEPE anketine soru bazında bakıldığında, Mayıs 2021’de, “işlerin geçen yıla göre durumu” ve “gelecek yıl mağaza sayısı beklentisi” dışındaki tüm değerlendirme ve beklentiler Mayıs 2020’ye kıyasla olumsuz yönde değişti. Bir önceki aya kıyasla bakıldığında ise “önümüzdeki 3 ayda tedarikçilerden sipariş ve istihdam beklentileri”, “işlerin geçen yıla göre durumu” ve “gelecek yıl mağaza sayısı beklentisi” değerlendirmeleri iyileşirken, “geçtiğimiz 3 ayda işlerin durumu”, “mevcut stok düzeyi”, “önümüzdeki 3 ayda satış beklentisi” kötüleşti. “Önümüzdeki 3 ayda satış fiyatı beklentisi” ise değişmedi.

Tablo-4. TEPE soru bazında detaylı sonuçlar (puan)

Sorular	Endeks 05/2020	Endeks 04/2021	Endeks 05/2021	Bir önceki aya göre değişim 05/2021	Bir önceki yılın aynı ayına göre değişim 05/2021
Geçtiğimiz üç ayda işlerinizin gelişimi ne yönde oldu?	-52,0	-51,8	-55,9	-4,1	-3,9
Mevcut stok düzeyiniz hakkında ne düşünüyorsunuz? ²	9,8	13,9	9,0	-4,9	-0,8
Tedarikçilerden siparişlerinizin önümüzdeki üç ayda ne yönde değişeceğini düşünüyorsunuz?	-14,4	-23,0	-18,3	4,7	-3,9
Satışlarınızın önümüzdeki üç ayda ne yönde değişeceğini düşünüyorsunuz?	-8,6	-9,4	-9,5	-0,1	-0,9
İstihdam ettiğiniz personel sayısının önümüzdeki üç ayda ne yönde değişeceğini düşünüyorsunuz?	0,5	-4,9	-1,6	3,3	-2,1
Satış fiyatlarınızın önümüzdeki üç ayda ne yönde değişeceğini düşünüyorsunuz?	36,5	35,6	35,6	0,0	-0,9
İşleriniz geçen yılın aynı dönemine göre bu yıl nasıl gelişti?	-39,8	-41,6	-39,5	2,1	0,3
Mağaza sayınızın gelecek yıl nasıl değişmesini bekliyorsunuz?	6,8	6,0	9,0	3,0	2,2

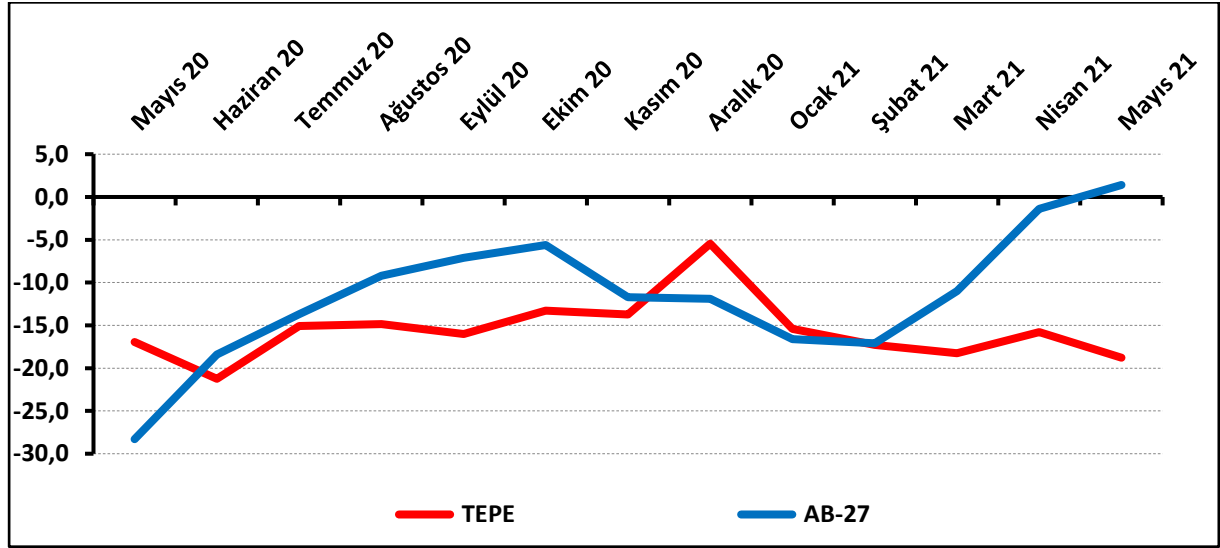
² Stok düzeyinde pozitif değer stok düzeyinin normalin altında olduğunu ifade etmektedir.

Tablo-4’deki (-) değerler negatif beklentilerin pozitif beklentilerden fazla olduğunu ifade etmektedir.

AB’de perakende güveni geçen yıla ve geçen aya göre arttı

AB-27 Perakende Güven Endeksi, Mayıs 2021’de 1,4 puan değerini aldı. AB-27’de perakende güveni bir önceki aya göre 2,8 puan, geçen yılın aynı dönemine göre 29,7 puan arttı. Türkiye, geçen yılın aynı dönemine kıyasla AB-27 ve Euro Bölgesi’nden daha kötü performans sergiledi.

Şekil-6. TEPE ile AB-27 Perakende Endeksinin karşılaştırılması (Mayıs 2020 – Mayıs 2021)

Tablo-5. AB-27

	Ocak	Şubat	Mart	Nisan	Mayıs	Haziran	Temmuz	Ağustos	Eylül	Ekim	Kasım	Aralık
2019	-0,5	0,1	1,7	0,2	0,6	1,2	0,6	1,5	1,1	0,0	0,9	1,8
2020	1,2	1,3	-6,4	-29,1	-28,3	-18,4	-13,7	-9,2	-7,1	-5,6	-11,7	-11,9
2021	-16,6	-17,1	-11,0	-1,4	1,4							

Perakende güveninde Türkiye, Mayıs 2021’de AB-27 ve Euro Bölgesi’nin gerisinde kaldı

AB-27 ülkeleri ve Türkiye’nin Perakende Güven Endeksi değerlerine bakıldığında, Mayıs ayında geçen yıla göre en fazla artış gösteren ülkeler Belçika, Estonya ve Avusturya oldu. Endeks değeri geçen yıla göre düşen tek ülke ise Türkiye oldu. Bir önceki aya göre en fazla artış Estonya’da yaşandı. Perakende Güven Endeksinde Mayıs 2020’ye göre artış AB-27’de 29,7 puan, Euro Bölgesi’nde ise 30,2 puan oldu. Nisan 2021’e göre değişim incelendiğinde ise Türkiye’nin AB-27 ve Euro Bölgesi’nden daha kötü performans sergilediği görüldü.

Tablo-6. AB-27 Ülkeleri** ve Türkiye’nin Perakende Güven Endeksi karşılaştırmaları (Mayıs 2020 ve Nisan 2021’e göre)

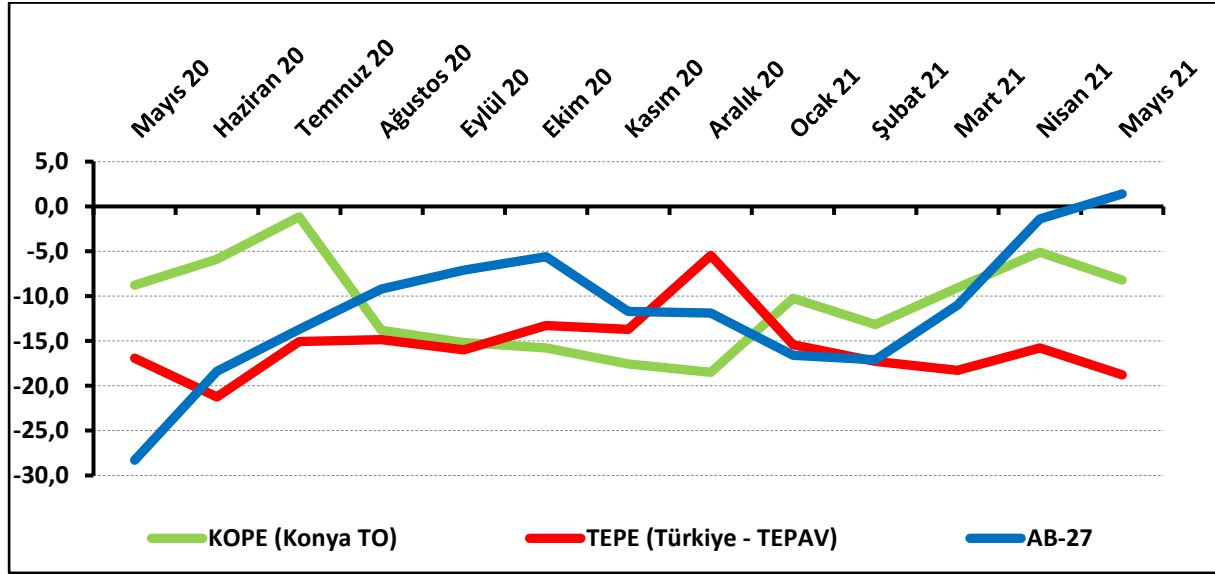
Ülkeler	Mayıs 2020’ye göre Perakende Güven Endeksi’ndeki Değişim (Puan)*	Nisan 2021’e göre Perakende Güven Endeksi’ndeki Değişim (Puan)
Belçika	47,2	8,7
Estonya	42,7	13,2
Avusturya	38,0	7,0
İspanya	36,4	5,3
İrlanda	35,2	-5,2
Fransa	35,2	4,2
Polonya	35,0	5,4
İsveç	33,2	-3,8
Romanya	32,6	3,5
Slovenya	32,4	6,4
İtalya	30,5	5,1
Euro Bölgesi-19	30,2	3,4
Letonya	30,1	6,2
Arnavutluk	30,1	2,1
AB-27	29,7	2,8
Bulgaristan	28,9	7,8
Litvanya	27,7	5,3
Yunanistan	27,4	1,8
Hırvatistan	26,8	1,9
Almanya	25,2	2,6
Portekiz	24,8	4,0
Güney Kıbrıs Rum Yönetimi	23,8	8,6
Sırbistan	20,5	4,8
Slovakya	18,9	7,2
Finlandiya	17,7	-1,7
Karadağ	16,9	-1,3
Macaristan	15,9	-0,1
Hollanda	15,2	0,9
Danimarka	13,3	-10,4
Makedonya Cumhuriyeti	13,1	0,7
Çek Cumhuriyeti	7,7	3,6
Türkiye	-1,9	-3,0

*Sıralama Mayıs 2020 değişimine göre yapılmıştır.

Konya'da perakende güveni Türkiye genelinden daha iyi performans sergiledi

TEPAV ve Konya Ticaret Odası (KTO) iş birliğinde hazırlanan Konya Perakende Güven Endeksi (KOPE), Mayıs 2021'de geçen yılın aynı dönemine göre 0,6 puan artış, bir önceki aya göre ise 3,1 puan azalışla -8,2 puan değerini aldı. Mayıs ayında Türkiye genelinden daha iyi, AB-27'den daha kötü performans sergiledi.

Şekil-7. KOPE, TEPE ile AB-27 Perakende Endeksinin karşılaştırılması (Mayıs 2020 – Mayıs 2021)

Tablo-7. Konya Perakende Güven Endeksi

	Ocak	Şubat	Mart	Nisan	Mayıs	Haziran	Temmuz	Ağustos	Eylül	Ekim	Kasım	Aralık
2019	-16,1	-17,8	-13,2	-14,4	-14,2	-6,9	-14,8	-10,5	-12,7	-17,7	-9,5	-7,0
2020	-4,0	-5,4	-21,8	-26,5	-8,8	-5,9	-1,2	-13,8	-15,2	-15,8	-17,6	-18,5
2021	-10,3	-13,2	-9,1	-5,1	-8,2							